

Erősebbnek ítélték az emberi élethez való jogot az önrendelkezésnél

Döntés az eutanáziáról

Folytatás az 1. oldalról

A Magyar Orvosi Kamara (MOK) az Alkotmánybíróság döntése előtt közleményben szögezte le, hogy nem tartja elfogadhatónak az eutanáziát. Az orvos feladatának ugyanis az emberi élet védelmét, az egészség megőrzését és helyreállítását, a beteg szenvedéseinek csökkentését tartják. Az orvosi tevékenység célja nem lehet az emberi élet kioltása. A MOK szerint a jelenlegi jogszabályok lehetővé teszik a beteg számára szabadságjogai teljes körű gyakorlását, így az orvosi kezelés elutasításának jogát is. Ezt a jogot elismerik.

A Magyar Bioetikai Társaság ez év februárjában született állásfoglalásában úgy fogalmaz: elentétesnek tartja a bio- és orvos- etika legfőbb törvényével, az emberi élet tiszteletével és védelmével az eutanázia törvényi jóváhagyását. Ugyanakkor leszögezik, hogy az élet végével kapcsolatos vitákban nemcsak az eutanáziáról,

hanem a terápiás túlbuzgóságról is beszélni kellene. Az eutanázia alapja a betegek és a gyógyítók reális lehetőségeinek alábecsülése, a terápiás túlbuzgóság pedig annak túlbecsülése. Nemcsak a gyógyíthatatlan beteg halálának siettetése, hanem a halál értelmetlen elodázása sem fogadható el.

– Örülök az Alkotmánybíróság döntésének – nyilatkozta lapunknak Gyulay Endre megyés püspök. – A katolikus egyház mindig is életpárti volt, sohasem tudta elfogadni, hogy az emberi méltóság mögé bújva az orvosok élet és halál kérdésében döntsenek. A püspök szerint az aktív eutanázia gyilkosság, ugyanakkor a passzív eutanáziával bizonyos esetekben egyetért. Elmondta: ha visszafordíthatatlan a betegség és tényleg már csak gépek tartják életben az embert, akkor elfogadhatónak tartja a passzív eutanáziát. – Ha nem élnek vissza vele, akkor helyeslem – fogalmazott a megyés püspök.

Hasonlóan vélekedik a kérdésről Markovics Zsolt szegedi főrabbi is. – Többfajta nézet létezik a zsidóságon belül az eutanáziával kapcsolatban – magyarázta Markovics. – Mind az ortodoxok, mind a neológok elítélik az eutanáziát, azonban vannak olyan rabbik, akik a kérdés megválaszolásánál már sokkal jobban figyelembe veszik az emberi tényszerűt. Mi azonban azt mondjuk, hogy az életadás, és annak elvétele Isten joga. A főrabbi hozzátette: az AB-határozat azért hagy egy jogi kiskaput. Szerinte ez lehetőséget ad arra, hogy továbbra is napirenden legyen az eutanázia kérdése. – Az életet az Isten adja és csak ő veheti el tőlünk, viszont produkálhat olyan helyzetet az élet, amikor más- képpen kell vagy lehet dönteni – nyilatkozta Cserháti Sándor, a szegedi evangélikus egyházköz- ség vezetője.

– Csodálkozom a tisztelt alkotmánybírák döntésén, mert álhumánusnak és álszentnek

tartom. Azt gondolom, a visszafordíthatatlan, halálos betegek számára lehetővé kellene tenni, hogy garanciák mellett, pontosan szabályozva orvosi segítséget vegyenek igénybe, ha a szenvedés helyett az emberhez méltóbb halált szeretnék választani – nyilatkozta lapunknak Gregor József operacénekes. – Ez ellentétesnek tűnik a hippokratészi esküvel, ám a nagy görög orvos korában még nem voltak olyan gépek, amelyekkel akár évekig is életben lehet tartani vegetáló embereket. Nem véletlen – tette hozzá Gregor József –, hogy épp a világ két legfelvilágosultabb országa, Belgium és Hollandia tette lehetővé elsőként az eutanáziát. Bölcsebb és emberségebb döntés lett volna, ha mi az ő példájukat követjük. Az embernek éppúgy joga van a halálhoz, mint az élethez, erről győződött meg a Mégis kinek az élete? című film és a belőle készült színdarab is.

K. K.–G. SZ. L.–H. ZS.

Tájékoztató az M5-ösről a megyegyűlésen

Jövőre elkezdhenék az építést

Szeged budapesti „kapuja”. Az autószeráda még mindig csak Félegyházánál tart.

Fotó: Miskolczi Róbert

A gazdasági minisztérium arra számít, sikerül megállapodni az AKA Rt.-vel arról, hogy már jövő év elejétől csökkenjen a használati díj az M5-ös autópályán. A tárca tervei szerint 2004 elején végre megkezdődhet a továbbépítés Kiskunfélegyháza és Szeged között.

Az AKA Rt., valamint a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium közötti tárgyalások állásáról tájékoztatta a Csongrád megyei közgyűlést a tárca tisztviselője. Andricsák Zoltán főosztályvezető-helyettes elmondta, három testületben folyik a munka, ő a műszaki bizottságot vezeti. A kormány tavaly decemberben kezdett tárgyalni az Rt.-vel. Az a cél, hogy egyrészt megfizethető úthasználati díjat állapítsanak meg közösen, másrészt elérjék, hogy jövőre kezdődjön meg az M5-ös továbbépítése és érje el az autópálya 2005 végéig Szegedet, másrészt az M43-as autópályá-

alakítható gyorsforgalmi út építése is kezdődjön el 2005-ben.

A helyzet már tarthatatlan, hiszen az európai viszonylatban drágának számító AKA harminc forintnál is többet kért egy kilométer autópálya használatáért, miközben az állami, matricás autópályán 6,5 forintba került egy kilométer. Ennek az az oka, hogy az AKA árai – a koncessziós szerződés szerint – a továbbépítés költségeit is tartalmazzák, nem csak a főntartás és az eseti javítások árát. Ennek eredménye az lett, hogy miközben az autópályák vonalán az autók nyolcvan százaléka a pályát, húsz százaléka a régi utat használja, az M5-ös mentén közlekedőknek csak negyvenöt százaléka választja a gyorsabb, ám drágább utat, a forgalom ötvenöt százaléka a régi ötösön hőmpolyög végig.

A tájékoztatón elhangzott: a tervek szerint az idei év első felében megállapodnak az AKA-val a használati díj csökkentésében és

abban, hogy 2006-tól itt is bevezetik a matricás rendszert. Másrészt a továbbépítés finanszírozásáról is egyezség születik az év végéig, így jövőre végre fölvonulhatnak a gépek.

Móra József szentesi képviselő azt kérdezte, vajon mennyi idő kellene ahhoz, hogy egy polgári engedetlenségi mozgalom révén „kiűritve” az M5-öst, csődbe jusson az AKA. A tisztviselő elmondta: 1995-ben kötöttett az a szerződéskiegészítés, amelyben a magyar állam vállalta, pótolja az Rt. bevételkiesését. E megállapodás hatálya a jövő év második felében jár le. Eddig 11 milliárd forintot fizetett ki emiatt az állam, az utóbbi években már „csak” néhány százezres tételt jelentett ez évenként. Frank József elnök, Szirbik Imre szentesi és Buzás Péter makói polgármester kérdésére – mikor csökken a díj – Andricsák Zoltán azt mondta, várhatóan a jövő év elejétől.

BAKOS ANDRÁS

Három folyó mentén – CD-n és interneten

Megzenésítették a megye albumát

Magyar és angol nyelven mutatja be Csongrád megye történelmét, kulturális értékeit az a CD, amely a napokban készült el a megyei önkormányzat és az Innova Press révén.

A két évvel ezelőtt kiadott, Három folyó mentén című reprezentatív millenniumi album anyagából csütörtökön kiállítás nyílt, mely rövidített formában,

harminckilenc tablón tájékoztatta a megye történetéről. A most megjelent CD viszont az album teljes anyagát tartalmazza, sőt, annál is többet ad. A megyeháza Csanád Termében hétfőn délután mutatták be az adathordozót, melyről Marosvári Attila, a közgyűlés alelnöke – aki Blazovich Lászlóval, a megyei levéltár igazgatójával közösen szerkesztette az albumot – elmondta: ha-

marosan a megyei önkormányzat honlapján, a www.csongrad-megye.hu címen is elérhető lesz. Tervezik, hogy később bővítsék, apró filmbejátszásokkal, és idővel arról is szó lehet, hogy mint a kötetet, kereskedelmi forgalomba hozzák.

Takács Imre, az Innova Press vezetője arra hívta föl a figyelmet, a CD-n látható képeket olyan formában rögzítették,

hogy azok jó minőségben nyomtathatók, akár poszterként is felhasználhatók legyenek. Így nem csoda, ha a régebbi gépekkel az interneten böngészőknek több idejükbe telik majd megnyitni az állományt. A fejezeteket zenei aláfestéssel gazdagították, így a dorombzene, a gregorián, Kodály Hány Jánosa és a cigánymuzsika egy-egy korszak hangulatát idézi.

B. A.

Halálkérés

KALOCSAI KATALIN

Egy sorsverte asszony 1993 szeptemberében segítette halálba gyógyíthatatlan betegségben szenvedő, fájdalomtól gyöttrő 11 éves leányát – a gyermek kérésére. Az eutanáziára hivatkozó anyát a Fővárosi Bíróság kétévi, felfüggesztett börtönbüntetésre, a Legfelsőbb Bíróság 1995-ben letöltendő szabadságvesztésre ítélte. Az asszony a köztársasági elnökhöz fordult kegyelemért. Göncz Árpád akkori államfő 1996 májusában négyévi próbaidőre felfüggesztette az asszony börtönbüntetésének végrehajtását.

A tragédia kapcsán és ürügyén az Alkotmánybírósághoz indítványt benyújtó két gyűlés úgy ítélte meg: az alkotmányban biztosított emberi méltósághoz való jogba beletartozik az is, hogy a gyógyíthatatlan beteg orvosi segítséget vegyen igénybe élete méltóságteljes befejezéséhez.

A talárs testület tízévi vajúadás után most megszületett határozata – ami a laikus számára körmönfont jogi nyelven fogalmaz – egyszerűen arról szól: a passzív eutanázia továbbra is engedélyezett, azaz a betegnek joga van az életmentő orvosi beavatkozás megszüntetését kérni. Halálba segíteni azonban továbbra sem lehet a beteget.

Talán kevesen tudják, hogy Magyarországon az egészségügyi törvény már évek óta engedi, hogy a gyógyíthatatlan betegek bizonyos feltételekkel visszautasíthassák az életben tartásukhoz szükséges orvosi beavatkozásokat, vagyis a jogszabály nem tiltja az önrendelkezésen alapuló passzív eutanáziát. A beteg halálba segítségével, más szóval az aktív eutanáziával azonban éppen ez az önrendelkezési jog sérülne, mert a beteg helyett az orvos dönt-hetne életről, halálról.

A jog tudói újra és újra feldobják az eutanázia kérdését. Ám, miközben ők az emberi szabadságjogok oldaláról közelítenek az emberi élet legtragikusabb szakaszához, addig az orvos a szenvedés megszüntetésére, vagy legalább enyhítésére törekszik azért, hogy beteget ne a kegyes halált kívánja, hanem még egy kicsit tovább az életet.

A ruhagyárban új kollektív szerződést írnak

Sok kicsi üzem az egy nagy helyett

Március vége óta nincs foglalkoztatási kötelezettsége a szegedi ruhagyár új tulajdonosának, a jogutód Trifex Kft.-nek, mégsem mondott fel senkinek. A cég mellett két új kft.-t is létrehozott, amelyekben jobban keresnek dolgozók. Igaz, elveszítik 20-30 éves munkaviszonnyal szerzett jogosítványaikat.

Tavaly november elején Szegedi Ruhagyártó Kft. néven új céget jegyeztettek be a Trifex Kft., vagyis a régi ruhagyár tulajdonosai. Emellett a felszámolótól egy harmadik kft.-t, a Timax Alfát is „megörökölték”, amelyből szintén működő kisüzemet szeretnének létrehozni – egyelőre a régi ruhagyár területén.

Engi Imre, a Trifex Kft. ügyvezető igazgatója elmondta, amikor megvásárolták a ruhagyárt, s 2002. április 1-jétől Trifex Kft. néven folytatták a termelést, az induló létszám 292 fő volt. Jelenleg csak eggyel kevesebben, 291-en viszik haza a fizetésüket a három kft.-től. Mint mondták, a tulajdonosok azzal a számdékkal kötötték szerződést egy évvel ezelőtt, hogy a nagy múltú gyár tovább termeljen. A Szegedi Ruhagyár Pulz utcai gyárpéületét megvásárló és a dolgozókat jogutódlással átvéő Trifex Kft. teljesítette szerződésben vállalt egy éves továbbfoglalkoztatási kötelezettségét, amely ugyan lejárt, a szándékok azonban továbbra is ugyanazok. Való igaz, felmondták március 31-én a régi kollektív szerződést, ám az a Munka törvénykönyve szerint még június 30-áig él. Azt követően pedig tárgyalásokat kezdeményeznek egy korszerűbb és mindkét fél számára előnyösebb kollektív szerződés aláírása érdekében.

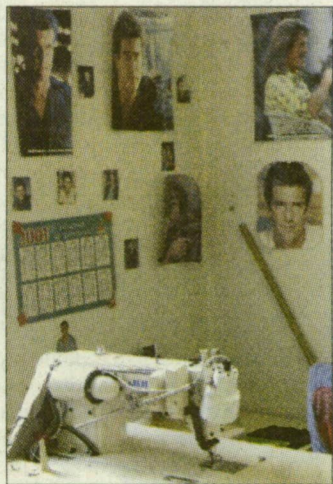
A vezető szerint a ruházatiiparban a kisebb üzemek mozgékonyabbak, rugalmasabbak, jobban megfelelnek a piaci követelményeknek, ezért működőtenek immáron három kft.-t, amelyek komplett szalagokat foglalnak magukban. A nevük elhallgatását kérő dolgozók ugyanakkor arra gyanakodtak, hogy a tulajdonosok az új cégekbe azért szeretnék „átvinni” az embereket,

hogy azok kikerüljenek a régi kollektív szerződés hatálya és a még működő szakszervezet védődszárnyai alól. Egy esetleges gyárbezárás esetén pedig nem 25-30, hanem csak néhány hónapos munkaviszony után kapnának végkielégítést. (Mint emlékeztet, 2002. április 1-jével a Trifex úgy vásárolta meg a ruhagyárt, hogy az adásvételi szerződésben vételár fejében az esetleg kifizetendő, közel 240 ember után járó 120 millió forintos végkielégítést szerepelt.)

Engi Imre ezen véleményekkel kapcsolatban kifejtette: alaptalan a félelem a gyár bezárásától. A tulajdonosok eddig több mint 70 millió forintot fektettek a ruhagyárba. Az újonnan létrehozott kft., a Ruhagyártó máris jelentős nyereséget termel szemben a Trifex nullszaldójával, emiatt 30 százalékkal magasabb bért tud fizetni az asszonyoknak is. A kisüzemekben csoportosan kérték át magukat a dolgozni vágyók, s ezzel sikerült megakadályozni azt az elvándorlást, amely az alacsony bérek miatt tavaly ősszel elindult. A dolgozók közül mára közel 70-en a Ruhagyártó Kft.-ben dolgoznak.

S hogy elköltözik-e a ruhagyár a régi helyéről? A vezető szerint erről felelőtlenség lenne nyilatkozni. A gyártás áttelepítésének kérdése már tavaly is felmerült, de az üzem ma is ugyanott található.

FEKETE KLÁRA

Egy ruhagyári munkahely.